

IKÄIHMISTEN PERHEHOIDON TOIMINTAOHJE

2018

Sisällys

1	JOHDANTO	3
2	IKÄIHMISTEN PERHEHOITO	4
2.1	PERHEHOITON LIITTYVIÄ JA PERHEHOITOA MÄÄRITTÄVIÄ SÄÄDÖKSIÄ	4
2.2	PERHEHOIDON TAVOITE JA TARKOITUS	4
2.3	PERHEHOIDON ASIAKASRYHMÄT	5
2.4	PERHEHOIDON MUODOT	5
2.5	PERHEHOIDON JÄRJESTÄMINEN KANTA-HÄMEEN ALUEELLA.....	6
2.6	PERHEHOIDON JA OMAISHOIDON ERO	6
3	PERHEHOITAJAN JA PERHEKODIN HYVÄKSYMINEN	6
3.1	PERHEHOITAJA	6
3.2	ENNAKKOVALMENNUS	7
3.3	PERHEKOTI	8
3.3.1	<i>Hoidettavien määrä</i>	8
3.3.2	<i>Paloturvallisuus</i>	9
4	PERHEHOITOA MÄÄRITTÄVÄT ASIAKIRJAT	9
4.1	IKÄIHMISEN PALVELUSUUNNITELMA	9
4.2	TOIMEKSIANTOSOPIMUS	10
5	IKÄIHMISTEN PERHEHOIDON TOTEUTUS	12
5.1	PERHEHOITON OHJAUTUMINEN	12
5.1.1	<i>Perhehoidon tarpeen tunnistaminen</i>	12
5.1.2	<i>Sopivan perheen löytäminen</i>	12
5.1.3	<i>Perheeseen sijoittaminen</i>	12
5.2	PERHEHOIDOSSA ELÄMINEN	13
5.2.1	<i>Hoitotarvikkeet</i>	13
5.2.2	<i>Lääkehoito</i>	14
5.2.3	<i>Kotihoidon ja terveyspalveluiden käyttö</i>	14
5.3	PERHEHOITO HOIDETTAVAN KOTONA	14
5.3.1	<i>Perhehoidon sisältö</i>	14
5.3.2	<i>Perhehoidosta aiheutuvat kulut</i>	14
5.4	PERHEHOIDON PÄÄTTYMINEN	14
6	PERHEHOITAJAN ASEMA	15
6.1	PERHEHOITAJAN VASTUUTYÖNTEKIJÄ.....	15
6.2	PERHEHOITAJAN VEROTUS	16
6.3	PERHEHOITAJAN HYVINVOINTI- JA TERVEYSTARKASTUKSET	16

6.4	PERHEHOITAJAN ELÄKETURVA.....	16
6.5	VAHINGONKORVAUSVASTUU / -VELVOLLISUUS	16
6.6	PERHEHOITAJAN OIKEUS VAPAIISIIN.....	17
6.7	PERHEHOITAJAN SIJAISHOITAJA.....	17
6.8	PERHEHOITAJAN OHJAUS- JA VALVONTAKÄYNNIT	18
6.9	PERHEHOITAJAN ILMOITUSVELVOLLISUUS.....	18
6.10	YHTEISTYÖ	18
6.11	PERHEHOITAJAN TUKI, KOULUTUS JA TYÖNOHJAUS.....	19
7	PERHEHOIDON HOITOPALKKIOT JA KULUKORVAUKSET.....	19
7.1	HOITOPALKKIOT	20
7.2	KULUKORVAUKSET	20
7.3	KÄYNNISTÄMISKORVAUKSET.....	21
7.4	MAKSUT, KUN PERHEHOITO KESKEYTYY PERHEHOITAJASTA RIIPPUVASTA SYYSTÄ	21
7.5	MAKSUT, KUN PERHEHOITO KESKEYTYY PERHEHOITAJASTA RIIPPUMATTOMASTA SYYSTÄ 22	
8	PERHEHOIDETTAVAN ASEMA.....	23
8.1	ASIAKASMAKSUT	23
8.2	VAKUUTUKSET	24
8.3	YKSITYISVARAT JA OMAISUUSLUETTELO	24
8.4	EDUN JA OIKEUKSIEN VALVONTA.....	24
8.5	VALITUS- JA VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET	24
9	SALASSAPITO JA VAITIOLOVELVOLLISUUS.....	25
9.1	TIETOJEN SAANTIOIKEUS	25
9.2	ASIAKASPAPERIEN SÄILYTTÄMINEN.....	25
10	LIITTEET.....	26

1 JOHDANTO

Kanta-Hämeen kunnat ovat päättäneet tarjota ikäihmisille yhtenä hoidon ja huolenpidon muotona perhehoitoa. Perhehoidon ohjaus ja valvonta ovat kunnan vastuulla. Kanta-Hämeessä kunnat ovat päättäneet järjestää toimeksiantosuhteisen perhehoitopalvelun maakunnallisena yhteistyönä. Perhehoidon toteuttamisen tukena on perhehoidon toimintaohje, jossa määritellään muun muassa perhehoidon ja perhehoitajan tuen muodot.

Tässä toimintaohjeessa kuvataan miten ikäihmisten toimeksiantosopimussuhteinen perhehoito toteutetaan Kanta-Hämeen kunnissa. Perhehoidon koordinoinnista vastaa Perhehoitoyksikkö Kanerva yhteistyössä alueen kuntien kanssa. Kanta-Hämeen kuntia ovat Forssa, Hattula, Hausjärvi, Humppila, Hämeenlinna, Janakkala, Jokioinen, Loppi, Riihimäki, Tammela ja Ypäjä.

Toimintaohjeen tavoitteena on luoda maakunnan alueelle yhtenäinen perhehoidon toteuttamistapa sekä lisätä ja kehittää perhehoitoa. Perhehoidon toimintaohje palvelee perhehoidon kaikkia osapuolia: perhehoitoa järjestävää kuntaa, perhehoidossa olevaa henkilöä ja perhehoitajaa. Kunnat hyväksyvät toimintaohjeen kunnan hallintosäännön mukaisessa toimitelmässä. Mikäli kunta poikkeaa omassa päätöksessään tästä toimintaohjeesta, siitä ilmoitetaan Perhehoitoyksikkö Kanervaan.

2 IKÄIHMISTEN PERHEHOITO

Perhehoito on inhimillisen, kotoisan ja turvallisen arjen mahdollistava hoivamuoto ikäihmisille. Perhehoidossa annettavan hoidon ja hoivan perustana on yhdessä tekeminen ja kokeminen. Ikäihminen osallistuu perhekodin arkeen omien voimavarojensa ja halunsa mukaan.

2.1 PERHEHOITON LIITTYVIÄ JA PERHEHOITOA MÄÄRITTÄVIÄ SÄÄDÖKSIÄ

Tämä toimintaohje perustuu perhehoitoa ohjaaviin ja määrittäviin lakeihin, joita on listattu seuraavasti.

- Perhehoitolaki (263/2015)
- Sosiaalihuoltolaki (1301/2014) sekä voimassaolevin osin (710/1982) ja – asetus (607/1983)
- Kunnallinen eläkelaki (549/2003)
- Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015)
- Hallintolaki (434/2003)
- Hallintolain käyttölaki (586/1996)
- Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)
- Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012)
- Laki (734/92) ja asetus (912/92) sosiaali- ja terveyshuollon asiakasmaksuista
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007)
- Henkilötietolaki (523/1999)
- Sairausvakuutuslaki (1224/2001)
- Kotikuntalaki (201/1994)
- Pelastuslaki (79/2011)

2.2 PERHEHOIDON TAVOITE JA TARKOITUS

Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon, hoivan tai muun ympärivuorokautisen tai osavuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan kodissa tai henkilön omassa kodissa.

Perhehoidon tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle hänen tarpeittensa mukainen hoiva ja huolenpito perheenjäsenenä sekä mahdollisuus läheisiin ihmissuhteisiin. Hoidolla ja huolenpidolla pyritään edistämään hoidossa olevan henkilön toimintakyvyn ylläpitoa kuntoutuksen periaatteita hyödyntäen sekä perusturvallisuutta ja sosiaalisia suhteita. Hoidon perustana ovat ihmisarvon kunnioittaminen, oikeus arvokkaaseen vanhuuteen ja hyvään kohteluun.

Perhehoidon vahvuuksia ovat muun muassa pysyvät ihmissuhteet, jatkuvuus ja koti elinympäristönä. Perhehoidossa on mahdollista antaa yksilöllistä hoivaa ja huolenpitoa: ryhmäkoko on pieni ja hoitaja pysyy samana. Mahdollisuus osallistua perheen arkeen omien voimavarojen ja halun mukaan tukee toimintakykyä ja luo

ikäihmiselle elämänlaatua. Perheessä eläminen antaa usein ikäihmiselle virikkeitä. Perhehoito antaa hyvät mahdollisuudet käyttää yhteisöllisyyttä sekä yhdessä tekemistä ja kokemista hoivan ja huolenpidon perustana.

2.3 PERHEHOIDON ASIAKASRYHMÄT

Perhehoitoon sijoittamisen lähtökohtana ovat asiakkaan elämäntilanne, aikaisemmat elämäkokemukset sekä hoivan ja huolenpidon tarve, mitkä selvitetään palvelutarpeen selvittämisen yhteydessä. Perhehoito on yksi vaihtoehto ikäihmisten hoidon ja asumisen järjestämiseksi. Perhehoitoa tarjotaan asiakkaalle palvelumuotona silloin, kun se on asiakkaan kannalta perusteltua. Perhehoidon soveltuvuuden rajoitukset tulee huomioida valittaessa ikäihmisen palvelutarpeisiin vastaavaa palvelua, jottei liian huonokuntoisia ikäihmisiä sijoiteta perhehoitoon.

Pitkäaikainen perhehoito sopii esimerkiksi ikäihmisille,

- joilla on kotiin annettavista palveluista huolimatta vaikeuksia selviytyä arjessa, mutta joka ei vielä tarvitse palveluasumista tai laitoshoidoa.
- joiden fyysisistä, psyykkistä tai sosiaalista toimintakykyä heikentävät muistiin vaikuttava sairaus tai iän tuoma hauraus.
- jotka kokevat yksin asuessaan turvattomuutta, ahdistusta tai masennusta ja tarvitsee toisen henkilön ohjausta ja tukea arjen elämässä selviämiseen.
- jotka ovat fyysisesti niin hyväkuntoisia, että selviytyy päivän askareista yhden autettavana, nukkuvat pääsääntöisesti yöt häiriöttä eivätkä ole aggressiivisia.

Lyhytaikainen perhehoito sopii muun muassa sijaishoidoksi omaishoidossa oleville tai sairaalajakson jälkeen henkilöille, jotka tarvitsevat aikaa ja tukea kuntoutumiseen ennen omaan kotiin palaamista. Muita lyhytaikaisen perhehoidon asiakasryhmiä voivat olla kotihoidon asiakkaat ja äkillisen elämäntilanteen muutoksen kokeneet henkilöt. Osavuorokautisella perhehoidolla voidaan vastata joidenkin yksinäisyyden ja turvattomuuden tunteesta kärsivien ikäihmisten tarpeisiin. Hoidettavan kotona annettava perhehoito on yksi tapa mahdollistaa omaishoitajien lakisääteiset vapaapäivät.

2.4 PERHEHOIDON MUODOT

Pitkäaikainen perhehoito on toistaiseksi voimassa olevaa perhehoitoa, jossa ikäihminen muuttaa perhehoitajan kotiin. Pitkäaikaista perhehoitoa voidaan tarjota silloin, kun ikäihmisen toimintakyky on alentunut, mutta hän kykenee toimimaan ohjauksen ja valvonnan avulla, kuitenkin yöaikaista avuntarvetta ei pääsääntöisesti ole.

Lyhytaikainen perhehoito on määräaikaista perhehoitoa. Se voi olla ennakoon tiedettyä tai äkilliseen tarpeeseen perustuvaa. Lyhytaikaista perhehoitoa voidaan tarjota omaishoitajan vapaiden järjestämiseksi, tukemaan ikäihmisen kotona asumista sekä välimuotoisena palveluna ikäihmisen kotiutuessa sairaalajaksolta.

Osavuorokautinen perhehoito voi olla osa-aikaista päivä- tai yöhoitoa. Se voi olla kertaluonteista tai toistuvaa jaksottaista perhehoitoa, joka on kestoltaan enintään 8 tuntia päivähoitoa tai 12 tuntia yöhoitoa.

Hoidettavan kotona tapahtuva perhehoito on määräaikaista lyhytaikaista tai osavuorokautista perhehoitoa. Ikäihmisen tarvitsema hoito järjestetään niin, että perhehoitaja tulee hänen kotiinsa, esim. omaishoitajan vapaan ajaksi.

2.5 PERHEHOIDON JÄRJESTÄMINEN KANTA-HÄMEEN ALUEELLA

Ikäihmisten perhehoidon koordinoimisesta Kanta-Hämeessä vastaa Perhehoitoyksikkö Kanerva. Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaava työntekijä järjestää perhehoitajien rekrytoinnin, ennakkovalmennukset, sijoitukset, koulutuksen, työnohjauksen ja muun tarvittavan tuen mm. sijaishoitajan perhehoitajan vapaan ajaksi. Kunnat ilmoittavat perhehoitoa tarvitsevista ikäihmisistä Kanervaan, jossa etsitään ikäihmiselle hänen tarpeitaan vastaava perhe tehden yhteistyötä kunnan työntekijän kanssa. Sopivan perheen löydyttyä kunta tekee perhehoitajan kanssa toimeksiantosopimuksen ja huolehtii palkkioiden sekä kulukorvausten maksamisesta perhehoitajalle. Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaava työntekijä tukee perhehoitajaa yhteistyössä kunnan työntekijän kanssa.

2.6 PERHEHOIDON JA OMAISHOIDON ERO

Omaishoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotioloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Perhehoidolla tarkoitetaan henkilön hoidon tai muun ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä koulutetun perhehoitajan yksityiskodissa tai perhehoidettavan kotona. Henkilö voi toimia halutessaan samaan aikaan sekä omaishoitajana läheiselleen että perhehoitajana muille ikäihmisille.

3 PERHEHOITAJAN JA PERHEKODIN HYVÄKSYMINEN

3.1 PERHEHOITAJA

Perhehoitajalla tarkoitetaan henkilöä, joka kunnan kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen perusteella antaa perhehoitolain mukaista perhehoitoa omassa kodissaan tai hoidettavan kodissa tai toimii kiertävänä perhehoitajana sijaistaen lomapäiviä pitäviä perhe- ja omaishoitajia. Kuntien valtuuttamana Perhehoitoyksikkö Kanerva voi hyväksyä perhehoitajaksi henkilön, joka koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella on sopiva antamaan perhehoitoa ja on suorittanut heidän järjestämän ennakkovalmennuksen hyväksytysti. Perhehoitajuudesta kiinnostuneille on annettava riittävästi tietoa ja tukea ennen perhehoitajaksi ryhtymistä.

Perhehoitajana voi toimia henkilö, joka on saanut perhehoidon ennakoalvaluennuksen ja hänellä on tehtävän vaatimat valmiudet ja voimavarat. Pitkääikaisen perhehoidon perhehoitajalta pyydetään tarvittaessa lääkärintlausunto terveydentilasta. Perhehoitajana voi toimia sekä parisuhteessa elävä tai yksinasuva henkilö. Perheenjäsenten ihmissuhteet on oltava kunnossa sekä perheen oltava yhteistyökykyinen ja heidän taloutensa vakaa.

Perhehoitajalta edellytettävät valmiudet ovat:

- pitää huolta ikääntyvän hyvinvoinnista
- auttaa ja tukea ikääntyvää hänen omien voimavarojensa hyödyntämisessä ja toimintakyvyn ylläpitämisessä
- mahdollistaa ja tukea ikääntyvän ja hänen läheistensä yhteydenpitoa
- tehdä yhteistyötä ikääntyvän asioissa
- sitoutua perhehoitajan tehtävään

Ehdottomat esteet ikäihmisten perhehoitajana toimimiselle

Perhehoitajaksi ei voi ryhtyä henkilö, jolla esim.

- perheessä käytetään fyysisiä rajoitusmenetelmiä, jotka eivät ole asukkaan edun mukaisia.
- on omassa perheessä käynnissä aktiivinen lastensuojelun asiakkuus biologisten lasten kanssa.
- on fyysinen pitkääikaissairaus, jonka ennustetaan aiheuttavan toimintakyvyn laskua, joka haittaa merkittävästi perhehoitajana toimimista.
- on mielenterveyden häiriöitä tai sairauksia.
- on päihdeongelma.
- on taloudellisia vaikeuksia.
- puoliso tai joku muu perheenjäsen vastustaa ennakoalvaluennukseen tuloa tai sijoitusta.
- on perheen elämään ja arkeen erittäin voimakkaasti vaikuttava elämäntatsomus.
- on hylkäävä arvio ennakoalvaluennuksesta.

Pitkääikainen perhehoito edellyttää perhehoitajan kotona olemista, jolloin hän ei voi käydä kodin ulkopuolella työssä.

3.2 ENNAKKOALVALUENNUS

Ikäihmisten perhehoitajaksi aikovan tulee käydä Ikäihmisten perhehoidon ennakoalvaluennus. Perhehoitoyksikkö Kanerva vastaa ennakoalvaluennuksen järjestämisestä. Erityisistä syistä ennakoalvaluennus voidaan suorittaa vuoden kuluttua sijoituksen alkamisesta, esimerkiksi sukulaissuhde tai muu läheinen suhde perhehoitoon siirtyvään asiakkaaseen. Lähtökohtaisesti ennakoalvaluennus tulee kuitenkin suorittaa ennen kuin tehdään perhehoitoa koskeva toimeksiantosopimus.

Valuennuksen keskeisenä tehtävänä on antaa ikäihmisten perhehoitajaksi aikovalle tarvittavat tiedot tietoisien päätöksen tekemiseen perhehoitajaksi ryhtymisestä sekä

selvittää perhehoitajaksi aikovan soveltuvuus tehtävään. On toivottavaa, että perheen molemmat puoliset osallistuvat valmennukseen. Ennakovalmennus on prosessi, joka koostuu ryhmätapaamisista ja kotitehtävistä. Valmennukseen sisältyy kotikäynti, jossa myös mahdollisten muiden perheenjäsenten valmius selvitetään. Hoidettavan kotona tapahtuvasta perhehoidosta kiinnostuneiden hakijoiden kohdalla voidaan kotikäynnin sijaan sopia henkilökohtainen tapaaminen myös Perhehoitoyksikkö Kanervan toimistotiloihin.

Ikäihmisten perhehoitajan valmennuksen tavoitteena on:

- Taata jokaiselle ikäihmiselle tasavertainen mahdollisuus päästä hyvin valmentautuneeseen perheeseen.
- Antaa ikäihmisten perhehoitajuutta harkitseville mahdollisuus saada ennalta riittävästi tietoa tehtävästä, jotta he voivat tehdä tietoon perustuvan päätöksen perhehoitajaksi ryhtymisestä.
- Taata ikäihmiselle hyvä hoito ja huolenpito niin, että perhehoitajalla on riittävästi tietoja ja taitoja vastata ikäihmisen yksilöllisiin tarpeisiin ja tehdä yhteistyötä ikäihmistä koskevissa asioissa muiden ihmisten kanssa.

Perhehoitoyksikkö Kanerva hyväksyy perhehoitajat ja kokoaa heidän tietonsa perhehoitajarekisteriinsä. Tavoitteena on, että Kanervan rekrytoimat perheet sitoutuvat ensisijaisesti toimimaan Kanta-Hämeen kuntien kanssa toimeksiantosuhteissa.

Ennakovalmennus ei sido kuntaa asiakkuuksien järjestämiseen, vaan perhehoidon asiakkuus perustuu asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin perusteella valittuun palvelumuotoon.

Mikäli perhehoitajuudesta kiinnostunut on käynyt perhehoidon valmennuksen alueen ulkopuolella, niin Perhehoitoyksikkö Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaava työntekijä arvioi henkilön ja kodin soveltuvuuden sekä ottaa vastaan todistuksen käydystä valmennuksesta.

3.3 PERHEKOTI

Perhekodilla tarkoitetaan toimeksiantosopimussuhteisen perhehoitajan kunnan tai kuntayhtymän hyväksymää yksityiskotia, jossa annetaan perhehoitoa. Perhehoitoyksikkö Kanerva arvioi kodin soveltuvuuden perhehoidolle ennakovalmennusprosessin aikana. Kodin tulee olla olosuhteiltaan siellä annettavalle perhehoidolle sopiva.

Perhekodin muiden jäsenten tulee hyväksyä perhehoitoon tuleva henkilö tasavertaisena perheen jäsenenä. Perhekodin tulee olla rakenteiltaan ja tiloiltaan siellä annettavalle perhehoidolle sopiva. Erityistä huomiota on kiinnitettävä esteettömyyteen ja turvallisuuteen vaikuttaviin tekijöihin. Yhteisten tilojen lisäksi perhehoitoon sijoitetulle henkilölle on oltava oma tila, mieluiten oma huone.

3.3.1 Hoidettavien määrä

Perhekodissa voidaan samanaikaisesti hoitaa enintään neljää (4) henkilöä hoitajan kanssa samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset lapset tai muut erityistä

huolenpitoa vaativat henkilöt mukaan luettuna. Jos perhekodissa annettavasta hoidosta ja muusta huolenpidosta vastaa vähintään kaksi päätoimista valmennuksen käynnyttä henkilöä, joista vähintään toisella on sosiaali- ja terveysalan soveltuva koulutus, voidaan perhehoidossa hoitaa samanaikaisesti enintään kuutta (6) henkilöä.

Erityisistä syistä voidaan samanaikaisesti hoidettavien henkilöiden enimmäismäärästä poiketa perhehoitolain mukaan (263/2015). Erityisenä tilanteena pidetään tilannetta, jos kyse on hoidon antamisesta perhehoitoon tuleville sisaruksille tai muille saman perheen jäsenille (esim. avo- tai aviopari). Enimmäismäärästä voidaan poiketa myös, jos hoidossa on samanaikaisesti vain täysi-ikäisiä henkilöitä joiden keskinäinen kanssakäyminen ja perhehoitosijoituksen laatu yhdessä toimintakyvyn ja hoidon tarpeen kanssa tekevät mahdolliseksi poikkeamisen enimmäismäärästä.

3.3.2 Paloturvallisuus

Perhehoidossa paloturvallisuudelle erityisen haasteen asettaa se, että hoidettavien toimintakyky on usein siinä määrin alentunut, että heidän kykynsä onnettomuustilanteessa ei riitä omatoimiseen pelastautumiseen. Perhekodin paloturvallisuus perustuu riskien tunnistamiseen ja arviointiin sekä ennalta ehkäiseviin toimenpiteisiin. Se koostuu kodin rakenteellisesta paloturvallisuudesta ja paloteknisistä laitteista sekä paloturvallisuuskoulutuksesta ja – ohjeistuksesta.

Paloviranomaisten ohjeistuksen mukaisesti perhehoitajien, jotka tulevat tarjoamaan kodissansa lyhytaikaista tai pitkäaikaista perhehoitoa, tulee huolehtia perhekodin paloturvallisuudesta laatimalla perhekodin poistumisturvallisuusselvitys, turvallisuusohjeet tulipalojen ennaltaehkäisemiseksi ja toimintaohjeet tulipalon varalle. Lisäksi perhehoitajien tulee huolehtia, että kodissa on riittävästi toimivia palovaroittimia ja tarvittavat alkusammutusvälineet. Paloviranomaiset tekevät lyhytaikaista ja pitkäaikaista perhehoitoa tarjoaviin perhekoteihin toiminnan alkuvaiheessa paloturvallisuustarkastuksen. Perhehoitoyksikkö Kanerva järjestää yhteistyössä paloviranomaisten kanssa perhehoitajille vuosittain paloturvallisuuskoulutusta.

Kanta-Hämeen Pelastuslaitos on laatinut virallisen ohjeistuksen perhekotien paloturvallisuudesta. Ohjeistus on tämän toimintaohjeen liitteenä.

4 PERHEHOITOA MÄÄRITTÄVÄT ASIAKIRJAT

4.1 IKÄIHMISEN PALVELUSUUNNITELMA

Ikäihmisen perhehoito perustuu asiakkaan yksilölliseen palvelusuunnitelmaan. Pitkäaikaisessa perhehoidossa olevalle asiakkaalle tehdään palvelusuunnitelma, johon kirjataan myös mahdolliset muut perhehoitoa tukevat palvelut, kuten kotihoito. Pitkäaikaisen perhehoidon palvelusuunnitelman tekoon osallistuvat asiakas, hänen

läheisensä, perhehoitaja sekä kunnan palveluohjauksesta vastaava työntekijä. Palvelusuunnitelma laaditaan mielellään ennen perhehoidon aloittamista. Suunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan ja vähintään kerran vuodessa. Palvelujen ja tuen toteutumisesta hoidettavalle vastaavat kunta sekä perhehoitaja yhdessä sopimallaan tavalla.

Osavuorokautisessa tai lyhytaikaisessa perhehoidossa perhehoidon palvelut ovat osa asiakkaan olemassa olevaa palvelusuunnitelmaa. Tällöin perhehoitaja ei ole mukana suunnitelman laatimisessa, mutta palvelusuunnitelma on perhehoitajalla käytettävissä siltä osin kuin hoidon toteuttaminen sitä edellyttää. Perhehoitaja voi myös itse laatia yhteistyössä asiakkaan ja hänen läheisensä kanssa erillisen perhehoidon suunnitelman osavuorokautisen tai lyhytaikaisen perhehoidon toteutuksen tueksi.

4.2 TOIMEKSIANTOSOPIMUS

Toimeksiantosopimus on virallinen asiakirja, jossa perhehoitaja ja kunta sopivat hoitosuhteeseen liittyvät molemminpuoliset oikeudet ja velvollisuudet. Toimeksiantosopimus tehdään jokaisesta perhehoitoon sijoitetusta asiakkaasta erikseen ja se tehdään ennen sijoittamista tai välittömästi sen alettua. Kunta vastaa toimeksiantosopimusten laadinnasta yhteistyössä perhehoitajan kanssa sekä palkkioiden ja kulukorvausten maksamisesta. Pitkäaikaisen perhehoidon toimeksiantosopimuksen liitteeksi tulee asiakkaan hoito- ja palvelusuunnitelma. Lyhytaikaisen ja osavuorokautisen perhehoidon toimeksiantosopimuksen liitteeksi tulee asiakkaan suostumuksesta hoito- ja palvelusuunnitelma.

Sopimus tehdään yhteisessä sopimusneuvottelussa ja sen allekirjoittavat perhehoitaja(t) ja kunnan vastuullinen viranhaltija. Sopimus tarkastetaan tilanteen muuttuessa ja sitä ei voi muuttaa yksipuolisesti. Tarkastamisesta käydään neuvottelu, kun toinen osapuoli sitä vaatii. Toimeksiantosopimus tehdään toistaiseksi voimassa olevaksi (pitkäaikainen perhehoito) tai määräajaksi (lyhytaikainen tai osavuorokautinen perhehoito) sovitusta päivästä alkaen. Lyhytaikaisessa perhehoidossa voidaan tehdä myös ”raamisopimus”, jos kyseessä on säännöllinen lyhytaikainen perhehoito, esim. 5 vrk/kk. Tällöin perhehoitaja ja ikäihminen/ hänen läheisensä sopivat ”raamisopimuksen” puitteissa keskenään perhehoitopäivien ajankohdat. Toimeksiantosopimus tarkistetaan hoidon kestoja tai sisältöä koskevien pöytäkirjojen muutosten vuoksi tai muutoin tarvittaessa.

Toimeksiantosopimuksen tehnyt henkilö ei ole työsopimuslain (2001/55) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitetussa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan.

Toimeksiantosopimuksen sisältö

Perhehoitolaki (265/2015) määrittelee toimeksiantosopimuksen sisältöä seuraavasti:

Perhehoitajan ja kunnan tai kuntayhtymän välisessä toimeksiantosopimuksessa tulee sopia:

1) perhehoitajalle maksettavan palkkion määrästä ja suorittamisesta;

2) perhehoidosta ja hoidon käynnistämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sekä perhehoidossa olevan kalenterikuukausittaisten käyttövarojen maksamisesta;

3) perhehoidossa olevan yksilöllisistä tarpeista johtuvien erityisten kustannusten korvaamisesta;

4) hoidon arvioidusta kestosta;

5) perhehoitajan oikeudesta vapaaseen, vapaan toteuttamisesta sekä palkkion maksamisesta ja kustannusten korvaamisesta vapaan ajalta;

6) perhehoitajalle annettavasta valmennuksesta, työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä näiden toteuttamisesta;

7) toimeksiantosopimuksen irtisanomisesta;

8) tarvittaessa muista perhekotia ja perhehoitoa koskevista seikoista;

9) yhteistyöstä kunnan ja perhehoitajan kesken.

Toimeksiantosopimusta tarkistetaan hoidon kestoa tai sisältöä koskevien muutosten vuoksi sekä myös, kun sen tarkistamiseen muutoin on aihetta.

Sopimuksen allekirjoittavat molemmat puolisot, kun on tarkoitus, että he molemmat vastaavat perhehoidossa olevien asiakkaiden hyvinvoinnista.

Irtisanominen, purkaminen ja päättäminen

Perhehoito voidaan irtisanoa, jos asiakkaan tila heikkenee, eikä perhehoito enää ole ikäihmiselle riittävä hoitomuoto. Lisäksi sopimus voidaan irtisanoa, jos perhehoitaja, asiakas tai hänen omaisensa haluavat irtisanoa sopimuksen. Perhehoitajan terveydelliset tai perhetilanteesta aiheutuvat tai muut painavat syyt voivat myös olla perusteena perhehoidon päättämiseen. Toimeksiantosopimuksen irtisanominen on tehtävä aina kirjallisesti. Irtisanomisaika on kaksi (2) kuukautta, jos ei muuta erikseen toimeksiantosopimuksessa sovita.

Jos perhekoti tai siellä annettava hoito todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, hoidon järjestämisestä vastaavan kunnan tulee pyrkiä saamaan aikaan korjaus. Jos puutetta ei korjata asetetussa määräajassa tai jos puutetta ei voida korjata ilman kohtuutonta vaivaa tai kohtuullisessa ajassa, toimeksiantosopimus voidaan purkaa välittömästi.

5 IKÄIHMISTEN PERHEHOIDON TOTEUTUS

5.1 PERHEHOITON OHJAUTUMINEN

5.1.1 Perhehoidon tarpeen tunnistaminen

Kunnan palveluohjausta tekevä työntekijä arvioi palvelutarpeen selvittämisen yhteydessä mahdollisuuden vastata ikäihmisen palvelutarpeisiin perhehoidon eri muodoilla. Arvioinnissa huomioidaan ikäihmisen omat näkemykset ja mahdollisesti myös läheisen näkemys asiasta. Mikäli arvioinnin lopputuloksena todetaan perhehoidon vastaavaan asiakkaan tarpeita, kunnan palveluohjausta tekevä työntekijä ottaa yhteyttä Perhehoitoyksikkö Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaavaan työntekijään, täyttää paikkavarauslomakkeen ja kertoo ikäihmisen perhehoitoon liittyvistä tarpeista.

5.1.2 Sopivan perheen löytäminen

Perhehoidon onnistumisen kannalta on tärkeää, että perhehoitoa tarvitseva henkilö sijoitetaan juuri hänelle sopivaan perheeseen. Pitkäaikaista perhehoitosijoitusta suunniteltaessa selvitetään myös sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ja muiden tukitoimien tarve ja saatavuus.

Perhehoitoyksikkö Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaava työntekijä arvioi perhehoitajarekisterissä olevien perhehoitajien valmiuksia vastata kyseisen ikäihmisen tarpeisiin ja ottaa yhteyttä sopivaksi arvioituun perhehoitajaan. Tämän jälkeen perhehoitaja arvioi saamiensa tietojen perusteella omia valmiuksiaan pitää huolta kyseessä olevasta ikäihmisestä. Perhe pohtii valmiuksiaan ja ilmoittaa Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaavalle työntekijälle päätöksestään. Jos päätös on myönteinen, Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaava työntekijä ilmoittaa siitä kunnan palveluohjausta tekevälle työntekijälle.

5.1.3 Perheeseen sijoittaminen

Kunnan palveluohjausta tekevä työntekijä tai Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaavalle työntekijä ilmoittaa perheen löytymisestä ikäihmiselle tai hänen läheiselleen. Tämän jälkeen ikäihminen ja hänen läheisensä sopivat perhehoitajan kanssa tutustumiskäynnin perhekotiin. Lyhytaikaisessa perhehoidossa tämä ei ole aina mahdollista, koska tarve lyhytaikaishoidolle voi tulla akuutisti esim. sairaalasta kotiutumisen tueksi. Mikäli sekä perhehoitoon hakeutuva tai hänen läheisensä että perhehoitaja ovat halukkaita aloittamaan perhehoidon, voidaan tutustumiskäynnin yhteydessä sopia ensimmäisen lyhytaikaisen tai osavuorokautisen hoitojakson ajankohdasta tai jatkuvan perhehoidon muuttopäivästä.

Perhehoitajalla on lainmukainen oikeus saada tietää hoidon onnistumisen kannalta oleelliset tiedot hoitoon tulevan henkilön elämänhistoriasta ja terveydentilasta. Tietojen välittämisessä voidaan käyttää apuna perhehoidon asiakaskorttia. Lyhytaikaisessa perhehoidossa riittävien tietojen välittäminen perhehoitajalle nopealla

aikataululla on hoidettavan hoidon ja hoivan jatkuvuuden kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Pitkäaikaisen perhehoidon kohdalla kunnan palveluohjausta tekevä työntekijä varmistaa ikäihmisen tarvitsemien palvelujen saamisen perhehoitajan asuinpaikkakunnalta ja vastaa tarvittavien maksusitoumusten tekemisestä ja tiedottaa näistä myös perhehoitajalle. Kunta tekee sijoituspäätöksen ja pitkäaikaisen perhehoidon osalta laaditaan palvelusuunnitelma. Ennen ikäihmisen muuttoa perhehoitajan ja kunnan välillä solmitaan perhehoidon toimeksiantosopimus. Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaava työntekijä toimii perhehoitajan vastuutyöntekijä ja valvoo perhehoitoa yhdessä perhehoitoon sijoitetulle ikäihmiselle nimetyn vastuutyöntekijän kanssa. Pitkäaikaisessa perhehoidossa on kuukauden kokeilujakso, minkä aikana kaikki osapuolet voivat vielä arvioida sijoituksen toimivuutta. Tänä aikana sijoitus voidaan tarvittaessa purkaa, jos sen ei katsota palvelevan kaikkia osapuolia.

Ikäihmisen kotona tapahtuvan perhehoidon osalta toimitaan muutoin, kuten edellä on kuvattu, mutta tutustumiskäynti sovitaan ikäihmisen omaan kotiin. Perhehoitajan tueksi voidaan järjestää tarvittaessa hoidettavalle esim. kotihoidon tilapäisiä palveluita, mutta pääasiassa kaikki hoidettavan tarpeiden mukaiset palvelut on jo hänelle myönnettynä ja käytettävissä tarpeen mukaan, esim. turvapuhelinpalvelu ja liikkumista tukeva palvelu.

5.2 PERHEHOIDOSSA ELÄMINEN

Perhehoidossa huolehditaan asukkaan hoivasta ja huolenpidosta kuntouttavan toiminnan periaatteita hyödyntäen. Hoiva ja huolenpito sisältävät vähintään seuraavat terveyttä ja toimintakykyä ylläpitävät ja edistävät toiminnot:

- **Perushoito** sisältää mm. pukemisen, peseytymisen, ravinnon, puhtauden, vaatehuollon, terveydentilan seurannan, tarpeellisen avustamisen sekä ulkoilun.
- **Toimintakykyä ylläpitävät toiminnot** sisältävät turvallisuuden, harrastuksista ja virkistysmahdollisuuksista huolehtimisen sekä kunnan mukaisten muiden aktiviteettien järjestämisen.
- **Sosiaalisten suhteiden ylläpito** sisältää yhteydenpidon omaisiin, ystäviin ja tuttaviiin.

Edellä mainitut asiat määritellään kunkin kohdalla yksilöllisesti palvelusuunnitelmassa. Kunta tukee ja valvoo perhehoitajaa tehtävässään.

5.2.1 Hoitotarvikkeet

Perhehoidon asiakas on oikeutettu saamaan hoitotarvikejakelusta tarvikkeita kunnan hoitotarvikejakelun ohjeen mukaisesti myöntämiskriteereiden täytyessä. Pääperiaatteena on, että asiakas tuo henkilökohtaiset hoitotarvikkeensa ja apuvälineet mukanaan perhehoitoon tullessaan.

5.2.2 Lääkehoito

Palvelusuunnitelman laatimisen yhteydessä tulee sopia hoidettavan lääkehoidon toteuttamisesta, joka perustuu Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen oppaaseen (THL 2015: Turvallinen lääkehoito). Lääkehoito toteutetaan pitkäaikaisessa perhehoidossa ensisijaisesti apteekin koneellisena annosjakeluna.

5.2.3 Kotihoidon ja terveystalveluiden käyttö

Pitkäaikainen perhehoito lukeutuu avopalveluksi, joten pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalla on oikeus käyttää kotihoidon ja terveydenhuollon palveluita kunnan palveluohjauksesta vastaavan työntekijän arvioiman tarpeen mukaan. Mikäli asiakkaan perhekoti sijaitsee jonkun toisen kunnan alueella, asiakkaan kotikunta tekee maksusitoumuksen kunnalle, jossa perhekoti sijaitsee, tarvittavien palveluiden järjestämisen turvaamiseksi.

5.3 PERHEHOITO HOIDETTAVAN KOTONA

5.3.1 Hoidon sisältö

Hoidettavan kotona tapahtuvassa perhehoidossa on yleensä kyse omaishoitajan vapaapäivien sijaishoidosta. Perhehoitajan perustehtävä on huolehtia ikäihmisen hyvinvoinnista korvaamalla omaishoitajan tarjoama hoiva ja huolenpito. Tähän sisältyy yleensä perushoito, arjen tavanomaiset päivittäiset askareet, kuten ruuanlaitto, ja ikäihmisen kanssa ajanviettäminen, esim. ulkoilemalla, keskustelemalla tai arjen askareita yhdessä tehden. Mahdolliset viikkosiivoukset/ suursiivoukset, asiointit, pyykkihuolto suurissa määrin ja muut erityiset kodinhoidolliset työtehtävät eivät kuulu perhehoitajan tehtäviin hoidettavan kotona. Perhehoitajan tulee kuitenkin huolehtia siitä, että hoidettavan koti jää hänen lähdettyään siisteydeltään samalle tasolle kuin mitä se oli hänen sinne tullessaan.

5.3.2 Hoidosta aiheutuvat kulut

Kunta maksaa perhehoitajalle hoitopalkkion ja matkakorvauksen. Perhehoitaja tuo ensisijaisesti itse mukanaan vierailunsa aikana tarvitsemansa ruuan, mahdolliset yöpymistarvikkeet ja henkilökohtaiset hygienian hoitovälineet. Mikäli ikäihminen ja hänen omaishoitajansa haluavat, voivat he tarjota perhehoitajalle liinavaatteet, pyyhkeen ja mahdollisia muita perhehoitajan vierailullaan tarvitsemia peruselämiseen sisältyviä asioita. Pääperiaatteena kuitenkin on, ettei perhehoitajan vierailuista aiheutuisi ikäihmiselle ja hänen omaishoitajalleen ylimääräisiä kuluja.

5.4 PERHEHOIDON PÄÄTTYMINEN

Mikäli perhehoidossa olevan ikäihmisen toimintakyky heikkenee siinä määrin, että palvelutarve lisääntyy merkittävästi, kunnan ikäihmiselle nimeämä vastuutyöntekijä arvioi yhdessä ikäihmisen ja hänen läheistensä kanssa ikäihmisen tilanteen uudelleen ja määrittelee hänelle uuden palvelukokonaisuuden, joka vastaa paremmin ikäihmisen sen hetkistä palvelutarvetta. Perhehoito voi siis päättyä myös perhehoidossa olevan ikäihmisen siirtymiseen tehostettuun palveluasumiseen tai laitoshoitoon.

Perhehoidon kesto määritetään joko toistaiseksi voimassaolevaksi tai määräaikaiseksi toimeksiantosopimuksessa, mikä tehdään yhteistyössä kunnan viranhaltijan ja perhehoitajan sekä ikäihmisen ja mahdollisesti hänen läheistensä kanssa. Myös palvelusuunnitelma ja toiseen hoitomuotoon muuton valmistelu tehdään yhteistyössä. Perhehoidon toimeksiantosopimuksen irtisanomisaika on kaksi kuukautta, ellei toimeksiantosopimuksessa ole toisin sovittu.

Perhekodista vapautuva paikka on perhehoidossa olevan henkilön muutettua kaikkien kuntien käytössä Perhehoitoyksikkö Kanervan kautta.

Ikäihmisen kuolema perhekodissa. Perhehoitaja soittaa hätänumeroon 112 ja pyytää, että puhelu yhdistetään poliisille. Perhehoitaja ilmoittaa asiakkaan kuoleman epäilystä ensin poliisille. Poliisityöpari tulee perhehoitajan kotiin ja he toteavat asiakkaan kuoleman. Samalla pois suljetaan mahdollinen rikosepäily. Tämän jälkeen vainaja siirretään lähimpään terveyskeskukseen, jossa lääkäri vahvistaa kuoleman. Perhehoitajan tulee ilmoittaa asiasta omaisille ja sijoittavaan kuntaan. Perhehoitoyksikkö Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaava työntekijä järjestää perhehoitajalle tarvittavan tuen.

6 PERHEHOITAJAN ASEMA

Perhehoitajan oikeuksista ja hänen asemaansa koskevista asioista säädetään Perhehoitolaissa ja niistä sovitaan toimeksiantosopimuksessa. Kunta vastaa yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa perhehoitajalle ja sijaishoitajalle annettavasta tarvittavasta työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä perhehoitajiksi aikovien ennakovalmennuksesta. Kanta-Hämeessä nämä tehtävät ovat perhehoitoyksikkö Kanervan vastuulla.

Perhehoitajan riittävä emotionaalinen ja ammatillinen tukeminen varmistavat perhehoidon laatua ja pysyvyyttä. Perhehoitajan tukeminen ja hoidon valvonnan järjestäminen takaavat laadukasta hoitoa ikääntyneelle.

6.1 PERHEHOITAJAN VASTUUTYÖNTEKIJÄ

Perhehoitolain (263/2015) 15 § mukaan perhehoidon aikana tarvittavan tuen järjestämiseksi perhehoitajalle on nimettävä jokaista hoidettavaa varten vastuutyöntekijä. Vastuutyöntekijän ensisijainen ja tärkein tehtävä on vastata perhehoitajan tuesta. Perhehoitajalle on järjestettävä toimeksiantosopimukseen kirjattavalla tavalla riittävä mahdollisuus saada tukea ja tavata vastuutyöntekijää. Vastuutyöntekijänä toimii Perhehoitoyksikkö Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaava työntekijä.

6.2 PERHEHOITAJAN VEROTUS

Perhehoitajan veronalainen tulo koostuu perhehoidon palkkiosta ja kulukorvauksesta. Palkkio ei ole palkkaa, vaan työkorvausta (KHO 10.3.1997). Työkorvaus verotetaan maksajan ilmoittamana bruttotulona. Perhehoitajan oikeus on vaatia verotuksessaan vähennystä kulukorvausta vastaava määrä tulon hankkimisesta aiheutuneina kuluina. Kulukorvauksella tarkoitetaan tässä perhehoidossa olevan ikäihmisen hoidon ja ylläpidon kustannuksia.

On perhehoitajan tehtävä ja vastuulla tarkistaa tiedot ja tarvittaessa täydentää ja/tai korjata niitä. Verotuksen yhteydessä perhehoitajalta peritään palkkiosta sairausvakuutusmaksu sekä eläkevakuutusmaksu. Verokortin tiedot kannattaa aina tarkistuttaa perhehoidon käynnistyessä.

6.3 PERHEHOITAJAN HYVINVOINTI- JA TERVEYSTARKASTUKSET

Perhehoitolain (263/2015) 15a § mukaan kunnan on tarvittaessa järjestettävä toimeksiantosopimuksessa sovittavalla tavalla perhehoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja. Päätoimiselle perhehoitajalle mahdollisuus hyvinvointi- ja terveystarkastukseen on järjestettävä vähintään joka toinen vuosi.

Perhehoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastukset toteutetaan Kanta-Hämeen alueella hyödyntäen omaishoitajien vastaavien tarkastusten järjestämiseen sovittua toimintamallia. Perhehoitoyksikkö Kanerva vastaa hyvinvointi- ja terveystarkastusten järjestämisestä yhteistyössä kuntien terveydenhuollon henkilöstön kanssa.

6.4 PERHEHOITAJAN ELÄKETURVA

Toimeksiantosuhteisen perhehoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa (2003/549). Perhehoitajan eläketurva määräytyy aina peruseläketurvan mukaisesti ja kertyvän eläkkeen suuruus määräytyy hoitopalkkion mukaan. Jos henkilö jatkaa perhehoitajana, eläkettä karttuu 68 ikävuoteen saakka. Perhehoitaja voi lisätä eläketurvaansa vapaaehtoisella eläkevakuutuksella. Eläkkeelle siirtymisestä on perhehoitajan tiedotettava hyvissä ajoin Perhehoitoyksikkö Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaavaan työntekijään.

6.5 VAHINGONKORVAUSVASTUU / -VELVOLLISUUS

Perhehoitajalla on lakisääteinen tapaturmavakuutusturva (Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/2015, Perhehoitolaki 263/2015). Sijoittava kunta on vakuuttanut perhehoitajat työssä tapahtuvan tapaturman varalta. Tapaturmavakuutus koskee myös perhehoitajien sijaisia, joiden kanssa tehdään oma toimeksiantosopimus. Perhehoidettavan perhekodissa aiheuttamiin vahinkoihin ei kunnilla ole vakuutusta. Vahingonkorvaus on vahingontekijän ja vahingon kärsijän välinen asia. Vahingon sattuessa asia selvitetään yhdessä perhehoitajan ja kunnan kanssa. On suositeltavaa, että perhehoitaja hankkii laajennetun kotivakuutuksen.

Perhehoitajan omassa vapaa-ajan vietossa tapahtuvat vahingot eivät kuulu kunnan ottaman tapaturmavakuutuksen piiriin. Vapaa-ajan vakuutusturva on perhehoitajan omalla vastuulla.

Perhehoidossa olevan henkilön perhekodissa oleva omaisuus sisältyy lähtökohtaisesti perhehoitajan koti-irtaimiston vakuutukseen. Edellytyksenä on, että kyseessä on jatkuva perhehoito. Perhehoitajan on hyvä vakuutus sopimusta tehdessään selvittää vakuutuksen ehdot mahdollisimman tarkasti omasta vakuutusyhtiöstään. Esimerkiksi kotivakuutuksen osalta on hyvä selvittää, tuleeko kaikki perheenjäsenet luetella vakuutus sopimuksessa.

6.6 PERHEHOITAJAN OIKEUS VAPAIISIIN

Perhehoitajalain mukaan, jollei toimeksiantosopimuksessa ole toisin sovittu, perhehoitajalle tulee järjestää mahdollisuus vapaaseen, jonka pituus on kaksi (2) vuorokautta kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut perhehoitajana vähintään 14 vuorokautta.

Kanta-Hämeessä perhehoitajalla on oikeus kolmen (3) vuorokauden vapaaseen kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut pitkäaikaisena perhehoitajana vähintään 14 vuorokautta kuukaudessa. Vapaan ajalta maksetaan hoitopalkkio. Vapaapäiviksi ei lasketa päiviä, jolloin perhehoitaja lähtee kotoaan tai palaa kotiin. Vapaapäiviä voi kerätä pidettäväksi yhden kalenterivuoden ajalta. Kerättyjen vapaiden pitämisestä täytyy ilmoittaa vähintään kuukausi etukäteen.

Mikäli perhehoitokodissa on useampia kuin yksi hoidettava, tulee vapaa voida järjestää kaikkien asukkaiden osalta yhtä aikaa. Lisäksi huomioidaan hoidettavien omat toiveet perhehoitajan vapaiden aikaisen hoidon järjestämisestä. Vaihtoehtoina on sijaistavan perhehoitajan tuleminen perhekotiin tai hoidettavan siirtyminen lyhytaikaishoitajaksolle tehostettuun palveluasumiseen tai laitoshoitoon. Sijaishoitajan perhehoitajan kotiin järjestää Perhehoitoyksikkö Kanerva. Mikäli hoidettavalle tulee järjestää lyhytaikaishoitajaksi, huolehtii siitä hoidettavan kotikunta.

Lyhytaikaishoidosta kertyy perhehoitajalle vapaata, jos ympärivuorokautinen hoito kestää vähintään 14 vuorokautta kuukaudessa. Vapaa korvataan rahana seuraavasti: kahden (2) päivän keskimääräinen hoitopalkkio, mikäli hoito on kestänyt 14 - 20 vuorokautta kuukaudessa ja kolmen (3) päivän keskimääräinen hoitopalkkio, mikäli hoito on kestänyt 21 - 31 vuorokautta kuukaudessa. Keskimääräinen hoitopalkkio lasketaan laskemalla yhteen kuukauden hoitopalkkiot ja jakamalla se toteutuneiden hoitopäivien lukumäärällä.

6.7 PERHEHOITAJAN SIAISHOITAJA

Kunta voi järjestää perhehoitajan vapaan tai muun tilapäisen poissaolon ajaksi tarvittavan sijaishoidon tekemällä perhehoitajalain edellytykset täyttävän henkilön kanssa toimeksiantosopimuksen, jolla tämä sitoutuu huolehtimaan sijaishoidosta perhehoitajan kotona. Sijaishoito voidaan järjestää em. tavalla, jos perhehoitaja suostuu siihen ja järjestely arvioidaan hoidettavan henkilön edun mukaiseksi. Perhehoitoyksikkö Kanerva vastaa sijaishoitajan järjestämisen perhehoitajan kotiin.

Sijaishoitajan kanssa tehtävässä toimeksiantosopimuksessa sovitaan sijaishoitajalle maksettavan hoitopalkkion määrästä ja suorittamisesta, sijaishoitajalle aiheutuvien kustannusten korvaamisesta, toimeksiantosopimuksen voimassaolosta sekä muista sijaishoitoa koskevista asioista.

Sijaishoitaja ei ole työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan. Sijaishoitajalle on järjestettävä koulutus ja tuki kuten muillekin perhehoitajille.

6.8 PERHEHOITAJAN OHJAUS- JA VALVONTAKÄYNNIT

Jokaisella perhehoitajalla on tiedossa perhehoidon vastuutaho kunnassa, Perhehoitoyksikkö Kanervassa ja yhteistyötä tekevien avainhenkilöiden yhteystiedot. Perhehoitoyksikkö Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaava työntekijä tekee perhehoitajan luo tarvittavia ohjaus-, tuki- ja valvontakäyntejä vähintään kaksi (2) kertaa vuodessa ja sen lisäksi tarpeen mukaan. Ohjaus- ja valvontakäynneillä voidaan päivittää toimeksiantosopimuksen ja hoito- ja palvelusuunnitelman tietoja käymällä keskustelua ja arviointia perhehoidossa olevan henkilön suunnitelmien toteumasta ja myös perhehoitajan työssä jaksamisen tuesta, yhteistyöstä ja koulutuksesta.

6.9 PERHEHOITAJAN ILMOITUSVELVOLLISUUS

Perhehoitaja on velvollinen ilmoittamaan perhehoidossa tapahtuneista muutoksista vastuutyöntekijälle siihen kuntaan, joka on sijoittanut hoidettavan sekä kuntaan, jossa perhekoti sijaitsee (Perhehoitolaki 263/2015 21§).

Perhehoitaja on velvollinen ilmoittamaan mm. seuraavista muutoksista:

- aikomuksestaan ottaa lyhyt- tai pitkäaikaiseen perhehoitoon muita henkilöitä
- perhehoitoon sijoitettujen henkilöiden kotikunnat
- perhesuhteisiin ja perheen olosuhteisiin ja terveyteen liittyvät muutokset
- suunnitellut vapaat ja niiden aikaiset järjestelyt vähintään kuukautta aiemmin
- ulkomaanmatkat perhehoidossa olevan henkilön
- sattuneet tapaturmat, väkivallanteot ja niiden vaatimat toimenpiteen (kirjallisena)
- turvallisuuteen liittyvät tapahtumat
- sairauslomasta välittömästi
- asiakkaan vakavammista sairauksista, tapaturmista ja sairaalassaolosta
- aikomuksestaan muuttaa
- muista mahdollisista tärkeistä perhehoitotyöhön vaikuttavista asioista.

Olosuhteiden muutosta koskevan ilmoituksen viivästyminen johtaa perhehoitajalle liikaa maksetun palkkion takaisin perintään.

6.10 YHTEISTYÖ

Perhehoitaja tekee yhteistyötä perhehoidossa olevan henkilön lähiomaisen, perhehoidon vastuutyöntekijän, Perhehoitoyksikkö Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaavaan työntekijän ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Perhehoitajan tulee mahdollisuuksien mukaan tukea ja mahdollistaa sijoitetun ikäihmisen ja omaisen välistä tiivistä yhteydenpitoa ja kanssakäymistä. Perhehoidossa olevan ikäihmisen läheisiin ystäviin ja sukulaisiin pidetään yhteyttä. Yhteydenpidossa voidaan hyödyntää myös teknologiaa. Ikäihmisen ja läheisten yhteydenpito on mahdollista esimerkiksi kuvapuhelinteknologian avulla, jos läheiset itse hankkivat ja kustantavat omat yhteytensä.

Perhehoitajan tulee pitää perhehoidon vastuutyöntekijä ajan tasalla hoidettavien tilanteesta. Perhehoitajan ilmoitusvelvollisuutta on kuvattu tarkemmin edellisessä kappaleessa. Perhehoitajan tulee tehdä yhteistyötä muiden yhteistyötahojen kanssa tarpeen mukaan niin, että hoidettavan ikäihmisen hoito on mahdollisimman sujuvaa ja laadukasta. Perhehoitoyksikkö Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaavan työntekijän puoleen perhehoitajan on hyvä kääntyä silloin, kun kokee tarvitsevansa tukea jaksamiseen sekä muihin työhön liittyvissä asioissa.

6.11 PERHEHOITAJAN TUKI, KOULUTUS JA TYÖNOHJAUS

Perhehoitoyksikkö Kanerva vastaa perhehoitajien ennakkovalmennuksen, koulutuksen, työnohjauksen ja tarvittavan tuen järjestämisestä.

Vertaisryhmätoimintaa järjestetään perhehoitajien aloitettua toimintansa. Jatkossa toiminta voi olla myös itseohjautuvaa. Perhehoitajilla järjestetään myös valtakunnallisia tapaamisia, joihin osallistuminen mahdollistetaan sijaisjärjestelyiden avulla ja kustannuksiin osallistumalla.

Perhehoitajien täydennyskoulutus nivotaan muihin sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskeviin täydennyskoulutuksiin, joita Kanta-Hämeen kunnat järjestävät tai joihin työntekijöitä ohjataan tarpeen mukaan. Matkakulut korvataan edullisimman julkisen kulkuneuvon taksan mukaan. Tarvittaessa Perhehoitoyksikkö Kanerva järjestää erillistä koulutusta ikäihmisten perhehoitajille.

7 PERHEHOIDON HOITOPALKKIOT JA KULUKORVAUKSET

Perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkiota ja kulukorvausta. Lisäksi perhehoitajalle voidaan maksaa käynnistämiskorvausta. Hoitopalkkion ja kulukorvauksen määrää tarkistetaan kalenterivuosittain sosiaali- ja terveysministeriön ilmoittaman indeksitarkistuksen mukaan. Hoitopalkkiot ja kulukorvaukset maksetaan pitkäaikaisessa perhehoidossa jälkikäteen kuluvan kuukauden viimeiseen päivään mennessä. Lyhytaikaisen ja osavuorokautisen perhehoidon hoitopalkkiot ja kulukorvaukset maksetaan jälkikäteen hoitoaikojen ja kunnan palkanmaksuaikataulujen mukaan.

7.1 HOITOPALKKIOT

Hoitopalkkion suuruus määritellään hoitosopimusta solmittaessa ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. Jollei toimeksiantosopimuksessa ole toisin sovittu, perhehoitajalla on oikeus saada hoidosta palkkiota. Perhehoitolain (263/2015) 16 § mukaan hoitopalkkiota maksetaan perhehoidossa olevaa henkilöä kohti kalenterikuukaudessa vähintään 785,16 euroa (vuonna 2018) ja hoitopalkkion määrä tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertoimella.

Mikäli pitkäaikainen perhehoito alkaa tai päättyy kesken kalenterikuukauden, lasketaan hoitopalkkio ja kulukorvaus tältä osakuukaudelta jakamalla hoitopalkkio ja kulukorvaus kyseisen kuukauden kalenteripäivien määrällä ja kertomalla saatu osamäärä toteutuneiden perhehoitopäivien määrällä. Asiakkaan tulo ja lähtöpäivät oikeuttavat palkkion ja kulukorvauksen maksuun. Lyhytaikaisen perhehoidon osalta hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan myös toteutuneen hoitojakson tulo- ja lähtöpäiviltä.

7.2 KULUKORVAUKSET

Perhehoidossa olevan henkilön hoidosta ja ylläpidosta aiheutuvista todellisista kustannuksista maksaa kunta perhehoitajalle kulukorvausta. Perhehoitolain (263/2015) 17 § oikeuttaa perhehoitajan saamaan vähintään laissa määritellyn minimi kulukorvauksen, joka on 1.1.2018 lukien 413,87 euroa perhehoidossa olevaa henkilöä kohti kuukaudessa. Kulukorvauksen määrää tarkistetaan kalenterivuositain vuoden alusta elinkustannusindeksin edellisen vuoden lokakuun vuosimuutoksen mukaisesti.

Kulukorvauksen perusteena käytetään perhehoidossa olevan henkilön hoidosta ja ylläpidosta aiheutuvia todellisia kustannuksia, joita aiheutuu muun muassa asumisesta, ravinnosta, henkilökohtaisista tarpeista, virkistys- ja harrastustoiminnasta tai muusta jatkuvaluonteisesta menosta. Korvaus sisältää myös tavanomaiset terveydenhuollon kustannukset, joita ei muun lainsäädännön nojalla korvata. Erityisistä tarpeista aiheutuvista muista kuluista voidaan sopia perhehoitajan kanssa erillisen sopimuksen mukaisesti.

Kulukorvaus on perhehoitajalle veronalaista tuloa. Perhehoitaja voi verotuksessa ilmoittaa saamansa kulukorvaukset verovähennykselpoisena tulonhankkimiskuluna. Perhehoitajan kannattaa huomioida kulukorvaus verokortissaan ja hakea pidätysprosentti etukäteen vuoden vaihtuessa. Mikäli perhehoitaja haluaa, että perhehoidosta aiheutuvat kustannusten korvaukset otetaan huomioon jo ennakoperinnässä, voi hän hakea muutosverokortin ennakonpidätysprosenttiin.

Hoidettavan kotona tapahtuvasta perhehoidosta ei makseta kulukorvausta, mutta matkakustannukset korvataan perhehoitajalle toteutuneiden kilometrien mukaisesti.

7.3 KÄYNNISTÄMISKORVAUKSET

Perhehoitolain (263/2015) 18 § mukaan uutta perhehoitosijoitusta käynnistettäessä hoitajalle maksetaan hoidon käynnistämisestä aiheutuvista tarpeellisista kustannuksista käynnistämiskorvausta enintään 2939,26 euroa (vuonna 2018). Perhehoitajalle maksettavia käynnistämiskorvauksia tulee tarkistaa kalenterivuositain vuoden alusta elinkustannusindeksin edellisen vuoden lokakuun vuosimuutoksen mukaisesti. Lyhytaikaisessa ja osavuorokautisessa perhehoidossa käynnistämiskorvauksen määrä arvioidaan tapauskohtaisesti harkinnanvaraisena.

Käynnistämiskorvauksella on tarkoitus kattaa sijoitusvaiheessa hoidon ja perhekodin käynnistämisen kannalta välttämättömät uuden perhehoidossa olevan henkilön henkilökohtaiset ja yhteiseen talouteen liittyvät hankinnat. Korvattavia kohteita voivat olla mm. asuntoon kohdistuvat välttämättömät pienet korjaus- ja muutostyöt, kalustaminen, vuodevaatteet, harrastusvälineet.

Perhehoitaja tekee yhdessä Kanervan ikäihmisten perhehoidosta vastaavan työntekijän kanssa käynnistämiskorvauksen käytöstä hankintasuunnitelman ja kustannusarvio, jonka ennen hankintaa hyväksyy kunnan viranhaltija, jolla on tarvittavat oikeuden asian päättämiseen. Käynnistämiskorvausta voidaan myöntää silloin, kun korvausta ei voi saada muun lainsäädännön nojalla esim. vammaisen tarvitsemat asunnon muutostyöt tai apuvälineet tulee ensisijaisesti hankkia vammaispalveluna tai lääkinnällisenä kuntoutuksena.

Käynnistämiskorvauksella tehdyt kiinteät hankinnat ovat Kanta-Hämeen kuntien yhteistä omaisuutta. Poistoaika on neljä vuotta siten, että kunakin vuonna poistuu neljäsosa (25 %) hankinnan arvosta. Mikäli perhehoito lakkaa lyhemmän ajan kuluessa, voidaan sopia Kanta-Hämeen kuntien kanssa osan takaisinmaksusta, esim. pyytämällä perhehoitajalta ostotarjous, tai välineet palautetaan sijoittaneelle kunnalle. Näihin hankintoihin eivät kuulu kulutustavarat, joiden käyttöikä on 1-3 vuotta.

7.4 MAKSUT, KUN PERHEHOITO KESKEYTYY PERHEHOITAJASTA RIIPPUVASTA SYYSTÄ

Mikäli perhehoito keskeytyy perhehoitajan sairausloman vuoksi, perhehoitajalle maksetaan hoitopalkkiota sairastumispäivä ja yhdeksän arkipäivää, mikä kattaa sairausvakuutuksen omavastuuajan. Tältä ajalta maksetaan lisäksi 1/3 kulukorvauksesta.

Perhehoitajan osallistuminen perhehoidon vastuuhenkilön kanssa yhteisesti sovittuihin tilaisuuksiin, kuten työnohjaukseen, koulutukseen tai vertaisryhmätoimintaan, ei vaikuta hänelle maksettavan hoitopalkkion määrään vähentävästi. Perhehoitaja ja perhehoidon vastuuhenkilö sopivat perhehoidossa olevien henkilöiden hoidon järjestämisestä kyseiselle ajalle. Mikäli perhehoitajalla ei ole kyseisenä ajankohtana hoidettavia, osallistumisesta ei makseta mitään erillistä korvausta.

Mikäli kunta hankki perhehoitajan kotiin sijaisen tämän loman ajaksi, kulukorvaus maksetaan normaalisti perhehoitajalle ja hoitopalkkio sijaishoitajalle.

Hoidon ja kuntoutuksen tukemiseksi voi perhehoidossa oleva olla vuodessa 30 vuorokautta poissa perhehoidosta niin, että palkkion maksaminen jatkuu. Kulukorvauksista maksetaan tällöin 1/3.

Perustellusta syystä perhehoitajalle voidaan myöntää oikeus henkilökohtaisen vapaan pitämiseen korkeintaan 20 vrk/kalenterivuosi, mikäli asiakkaiden hoito saadaan järjestymään. Lupa oman vapaan käyttämiseen ja sijaisjärjestelyihin on aina sovittava vastuuyöntekijän kanssa hyvissä ajoin etukäteen ja sen myöntäminen harkitaan tapauskohtaisesti. Sijaisen hankinnasta vastaa ensisijassa perhehoitaja itse, tai oma vapaa on pyrittävä sijoittamaan jo kertyneen vapaan pitämisen jatkeeksi.

Oman vapaan ajalta perhehoitajalle ei makseta hoitopalkkiota ja kulukorvausta mikäli hoidettava on ko. ajan muualle sijoitettuna. Hoitopalkkio ja kulukorvaus tältä kuukaudelta lasketaan jakamalla hoitopalkkio ja kulukorvaus kyseisen kuukauden kalenteripäivien määrällä ja kertomalla saatu osamäärä toteutuneiden perhehoitopäivien määrällä. Vapaan alkamispäivä katsotaan perhehoitopäiväksi, josta maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus, vapaan päättymispäivää ei katsota perhehoitopäiväksi ja hoitopalkkiota ja kulukorvausta ei tältä päivältä makseta.

Mikäli perhehoito keskeytyy muun kuin sairastumisen tai lomajärjestelyjen vuoksi perhehoitajasta riippuvasta syystä ja hoidettavat joudutaan sijoittamaan muualle, maksut keskeytyvät välittömästi.

7.5 MAKSUT, KUN PERHEHOITO KESKEYTYY PERHEHOITAJASTA RIIPPUMATTOMASTA SYYSTÄ

Jos perhehoito vakituisen hoidettavan osalta keskeytyy hoitajasta riippumattomasta syystä (esim. hoidettavan sairaalahoito, vierailu omaisten luona), maksetaan perhehoitajalle sekä hoitopalkkio että 30 % kulukorvauksesta yhtäjaksoisesti 30 vrk keskeytyksen jälkeen ja enintään 60 vrk/vuosi, ellei tilalle oteta toista hoidettavaa. Tällöin perhehoitajan edellytetään pitävän yhteyttä hoidettavaan ja olevan yhteistyössä hoitopaikan kanssa.

Lyhytaikaisen ja osavuorokautisen perhehoidon peruuntuessa perhehoitajasta riippumattomasta syystä palkkiota ja kulukorvausta ei makseta, jos perhehoitaja saa tiedon jakson peruuntumisesta kolme päivää tai aiemmin ennen sovitun jakson alkamista. Jos perhehoitaja saa tiedon sovitun jakson peruuntumisesta alle kolme päivää ennen sovitun jakson alkamista, maksetaan hoitopalkkio ja kulukorvaus suunnitellun hoitajakson mukaisesti, kuitenkin enintään kolmelta vuorokaudelta.

Hoidettavan tulo- ja lähtöpäivää ei lasketa poissaolopäiviksi. Jos perhehoidettava kuolee, maksetaan sekä hoitopalkkio että 30 % kulukorvausta enintään 30 vuorokautta keskeytyksen jälkeen, ellei tilalle oteta toista hoidettavaa.

8 PERHEHOIDETTAVAN ASEMA

Perhehoito perustuu aina ikäihmisen tai hänen laillisen edustajansa kuulemiseen ja hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Perhehoidon järjestämisen lähtökohtana ovat ikäihmisen tarpeet. Suunnitteluvaiheessa ikäihmiselle, hänen omaisilleen ja perhehoitajalle järjestetään mahdollisuus tutustua toisiinsa. Hallinnollisen päätöksen perhehoitoon sijoittamisesta tekee kunta.

8.1 ASIAKASMAKSUT

Perhehoidon asiakasmaksuun sisältyy päivittäinen hoiva ja huolenpito, asuminen perhekodissa, ravintomenot, kodinhoito, pyykkihuolto, liinavaatteet sekä muut tavanomaiset elämiseen liittyvät kulut Perhehoidosta perittävä asiakasmaksu ei saa ylittää palvelun tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Pitkäaikaisesta perhehoidosta peritään yleensä pitkäaikaisen laitoshoidon mukainen maksu (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 1992/734 7c § ja asetus 1992/912 19 §). Maksu voi olla enintään 85 % hoidossa olevan nettokuukausituloista. Asiakkaan henkilökohtaiseen käyttöön on jätävä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista säädetyn lain mukainen vähimmäiskäyttövara, jonka euromäärä tarkistetaan joka toinen vuosi työntekijän eläkelain (395/2006) 98 §:ssä tarkoitetun työeläkeindeksin muutoksen mukaisesti. Perhehoitoon sijoitetun käyttövara on tarkoitettu hänen yksityiseen käyttöön hänen toiveensa ja mieltymysten mukaan.

Jos pitkäaikaisessa perhehoidossa oleva on välittömästi ennen perhehoidon alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa ja hänen kuukausitulonsa ovat suuremmat kuin puolison kuukausitulot, maksu määräytyy puolisojen yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella. Perhehoidossa olevalta perittävä maksu voi tällöin olla enintään 42,5 prosenttia edellä mainituin perustein yhteenlasketuista nettokuukausituloista.

Perhehoitoon tulopäivältä laskutetaan perhehoidon asiakasmaksu. Jos asiakas siirtyy perhehoidosta suoraan laitoshoidon, ei perhehoidon asiakasmaksua siirtopäivältä peritä. Perhehoidon keskeytyessä asiakkaan kotiloman vuoksi viideksi päiväksi, ei kuukausimaksua peritä viisi päivää ylittävältä ajalta (tähän ei lasketa lähtöpäivää). Keskeytyneen kuukauden asiakasmaksulle lasketaan kyseisen kuukauden päiväkohtainen hinta, joka kerrotaan laskutettavilla päivillä. Pitkäaikaisessa perhehoidossa olevalta asiakkaalta ei peritä päällekkäin muita avohoidon palvelumaksuja, kuten kotihoidon tai terveydenhuollon maksut.

Lyhytaikaisesta perhehoidosta (ympäri- tai osavuorokautinen) peritään kyseisen kunnan asianosaisen lautakunnan vahvistama asiakasmaksu. Mikäli lyhytaikaista perhehoitoa järjestetään omaishoitajan vapaan ajaksi, peritään hoidosta asiakkaalta sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista säädetyn lain mukainen asiakasmaksu, jonka euromäärä tarkistetaan joka toinen vuosi kansaneläkeindeksistä annetun lain 2 §:ssä tarkoitetun kansaneläkeindeksin

muutoksen mukaisesti. (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 1992/734 6b §).

Ikäihmisen kotona tapahtuvasta perhehoidosta peritään kyseisen kunnan asianosaisen lautakunnan vahvistama asiakasmaksu. Maksun määrässä huomioidaan se, ettei se sisällä kuin hoidon. Ruuan ja muut tarvittavat välineet asiakas maksaa itse.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 11 §:n mukaan asiakasmaksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista.

8.2 VAKUUTUKSET

Kunnalla ei ole lakisääteistä velvoitetta ottaa tapaturmavakuutusta perhehoidossa olevalle henkilölle. On suositeltavaa, että perhehoitaja hankkii laajennetun kotivakuutuksen.

8.3 YKSITYISVARAT JA OMAISUUSLUETTELO

Hoidettava, hänen omaisensa tai edunvalvoja huolehtii perhehoidossa olevan henkilön varojen ja maksujen hoidosta. Perhehoitajan on pidettävä luetteloa perhehoidossa olevan henkilön omistamasta irtaimesta omaisuudesta. Perhehoidettavan henkilökohtaisista menoista, joita ei kateta kulukorvauksella, sopivat hoidettava, hänen omaisensa tai edunvalvoja ja perhehoitaja keskenään.

8.4 EDUN JA OIKEUKSIEN VALVONTA

Perhehoidossa olevalle henkilölle haetaan tarvittaessa edunvalvojaa, mikäli henkilö ei kykene itse huolehtimaan itsestään ja valvomaan etujaan. Perhehoitaja ei voi toimia perhehoidettavan edunvalvojana tai yksityisvarojen hoitajana.

8.5 VALITUS- JA VAIKUTUSMAHDOLLISUUDET

Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus hyvään palveluun ja kohteluun sekä julkisen että yksityisen sosiaalihuollon asiakkaana. Asiakkaalla on oikeus tehdä saamastaan

kohtelusta muistutus sellaiselle kunnan sosiaalihuollon toimivaltaiselle vastuuhenkilölle tai sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle, joka voi vaikuttaa muistutuksen tekijän tilanteen muuttamiseksi, jos muistutus on aiheellinen.

Kunnalla on nimetty sosiaaliasiamies. Jos asiakas on tyytymätön saamaansa palveluun tai kohteluun, hän voi pyytää oman kotikuntansa sosiaaliasiamiestä toimimaan sovittelijana. Sosiaaliasiamies seuraa asiakkaiden oikeuksien ja aseman kehitystä. Sosiaaliasiamies avustaa tarvittaessa muistutuksen teossa.

9 SALASSAPITO JA VAITIOLOVELVOLLISUUS

Salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta ja salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta on säännökset sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (2000/812) 3 luvussa. Perhehoitajaa sitoo salassapito- ja vaitiolovelvollisuus. Perhehoitaja ei saa ilmaista tehtävissä tietoonsa saamiaan asioita. Salassapito- ja vaitiolovelvollisuus on voimassa myös hoitosuhteen päättymisen jälkeen. Perhehoidossa salassapito- ja vaitiolovelvollisuus koskevat myös hoitajan perheenjäseniä. Tietojen luovuttamisesta päättää sijoittajakunta.

9.1 TIETOJEN SAANTIOIKEUS

Perhehoitajalle voidaan antaa sellaisia salassa pidettäviä tietoja, jotka hän tarvitsee perhehoitoa antaessaan. Perhehoitajalla on oikeus saada perhehoidon onnistumisen kannalta välttämättömät oleelliset tiedot sijoitettavan elämän tilanteesta, historiasta ja terveydentilasta (Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 2000/812, 17 §).

9.2 ASIAKASPAPEREIDEN SÄILYTTÄMINEN

Perhehoitaja sitoutuu säilyttämään perhehoidossa olevia henkilöitä koskettavat asiakirjat ja muut kirjalliset tiedot asianmukaisesti lukitussa paikassa. Salassa pidettävät asiakirjat palautetaan sijoittavaan kuntaan perhehoidon päättyessä.

10 LIITTEET

LIITE1: Ikäihmisten perhehoidon hoitopalkkiot, kulukorvaukset ja käynnistämiskorvaus Kanta-Hämeessä vuonna 2018

Hoitomuoto	Hoitopalkkio	Kulukorvaus
Pitkäaikainen	1123,55 €/kk	617,37 €/kk
Lyhytaikainen	55,72 €/vrk	23,24 €/vrk
Osavuorokautinen (enintään 8 h päivähoito tai 12 h yöhoitoa)	35,46 €/krt	15,16 €/krt
Käynnistämiskorvaus		
	enintään 2939,26 €	
Hoidettavan kotona		
	max. 10 h/krt → 61,83 €/krt	Kilometrikorvaus 0,25 €/km
	yli 10 h/vrk tai max 14 vrk → 103,07 €/vrk.	

LIITE2: PERHEKODIN PALOTURVALLISUUS, Kanta-Hämeen Pelastuslaitos

Kts. erillinen asiakirja.